

Ny teknologi og nye medier – på godt og vondt

Gjennom UNESCO og målene om utdanning for alle jobbes det iherdig med å legge til rette for internett og mobiltelefoner. Det er ingen tvil om at ny teknologi kan bidra til at flere kommer nærmere et utdanningstilbud, at det kan skje faglig utvikling for lærere og at det kan bli bedre utdanningsledelse.

I 2013 hadde 77% av befolkningen i utviklede land internetttilgang, mens andelen i utviklingsland var 31%. For første gang i historien er det nå flere mobiltelefoner og bærbar datamaskiner enn det er mennesker på jorda. FN har anslått at flere har tilgang til mobiltelefon enn til et toalett. Det finnes over 3,2 milliarder unike mobilabonnenter i verden, og i utviklingsland har 2 av 5 egen mobiltelefon. Mobiltelefoner er derfor det mest brukte informasjonsverktøyet i verden. De er enkle i bruk, billige og tilgjengelige, og er derfor vært godt egnet som læringsressurs.

I en fersk UNESCO-rapport «Reading in the Mobile Era», vises det at manglende tilgang til grunnleggende hjelpemidler er hovedårsaken til analfabetisme og for dårlig læring. Kvinner kommer dårligst ut. Mens mange leser hele bøker på mobiltelefon, er det fremdeles et for stort antall som heller ikke på denne måten har tilgang til bøker. Barrierer er selvsagt språk, forståelse, manglende kvalitetskontroll og dårlig beskyttelse. Men det er en lovende tendens at mobiltelefoner kan brukes på denne måten, her ligger muligheter til å sørge for en ny og bærekraftig portal til tekst for de fattigste mennesker på jorda.

Rapporten har en rekke eksempler, og UNESCO har klare mål om å nå ut med nye hjelpemidler for læring både til barn, kvinner og flyktninger. Det er dette det praktiske globale arbeidet nå handler om.

Mange trodde også at sosiale medier skulle fremme demokratiet ved at flere stemmer ble hørt og flere kunne ta del i de åpne debattene. En ny undersøkelse fra TNS Gallup, presentert i Fritt Ords lokaler i forbindelse med Pressefrihetens dag forleden, viser at unge unngår nettdebattene. Ungdom er redde for å diskutere kontroversielle saker på nettet, og slike saker er innvandring, homofili, religion og politikk. Det er et tankekors at det er mer akseptert å legge ut bilder av seg selv i svært kompromitterende og private situasjoner, enn å skrive hva slags politisk parti man stemmer på - og hvorfor man gjør det. De unge hevder at det irriterer folk, og det tør eller vil de ikke.

Etter å ha hørt disse resultatene er jeg alvorlig bekymret for demokratiet. Partiene og de ideologiske diskusjonene er fundamentet i vårt demokrati. Hvis det skal være irriterende, flaut eller for vanskelig å delta i slike diskusjoner, devaluerer vi både politikere og politikken. Og etter at vi har skaffet oss gode og riktige grunnlovsbestemmelser om ytringsfrihet og pressefrihet - nettopp for at det skal være

en viss respekt for ulike ideologier og ulike politiske syn, så er det en fallitterklæring at det taper mot selvdyrkelsen og nakenbildene.

Ny teknologi og bruken av den - ikke minst gjennom sosiale medier - gir oss alle enorme muligheter til å delta i samfunnsdebatten, og til dermed å være med på å påvirke samfunnets utvikling. Det er selvsagt ikke noe nytt at ungdom i et sårbart stadium av livet ønsker å være som de andre og ikke skille seg ut. Men det å kneble, eller irritere seg over, ulike politiske eller ideologiske meninger og holdninger er dessverre utbredt også blant voksne.

Fra papiret og trykkekunsten ble oppfunnet, har teknologi alltid spilt en viktig rolle for å bringe tekst og meningsfullt innhold til en voksende befolkning. Og det har selvsagt alltid vært slik at teknologien bare er virkemidlet: innholdet er avgjørende for både læringseffekt og debattnivå. Hvis sosiale medier fremmer selvopptatthet og respektløshet overfor de fundamentale samfunnsdebattene, har vi et stort problem. Men riktig brukt, bør de nye teknologiske mulighetene bidra til en bedre verden for alle og til gode demokratiske prosesser!